

Европын Холбоо
санхүүжүүлэв

European Bank
for Reconstruction and Development

Creating a Culture
of Justice
International Development
Law Organization

ЭВЛЭРҮҮЛЭН ЗУУЧЛАЛЫН ЗАГВАР ЗААЛТ

Төсөл

Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллага (ОУЭЗХБ)-аас Европын Холбооны санхүүжилтээр Европын сэргээн босголт хөгжлийн банк (ЕСБХБ)-тай хамтран хэрэгжүүлж буй “Монгол Улсад арилжааны эвлэрүүлэн зуучлалыг бэхжүүлэх нь” (2023-2025) төслийн хүрээнд боловсруулав.

Танилцуулга

Энэхүү Эвлэрүүлэн зуучлалын загвар заалтыг эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа явуулахыг хүсвэл гэрээнд тусгах боломжтой байдлаар боловсруулав. Энэхүү загвар заалт нь хянан засварлахгүйгээр загвар болгон ашиглахад зориулагдаагүй болно. Эдгээр заалтуудыг тухайн нөхцөл байдлын онцлог хэрэгцээнд тохируулан авч хэрэглэх нь зүйтэй.

Энэхүү загвар заалт нь таны тодорхой нөхцөл байдалд хэт дэлгэрэнгүй эсвэл богино байж болно. Жишээлбэл, Энэхүү загвар заалтад эвлэрүүлэн зуучлагчийг томилох, хөөн хэлэлцэх хугацааг тооцох, эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа амжилтгүй болсон тохиолдолд дараагийн арбитрын ажиллагааг явуулах газрыг тодорхойлох цогц заалтыг оруулаагүй.

Энэхүү эмхэтгэл нь эвлэрүүлэн зуучлалыг түгээмэл ашигладаг "Эвлэрүүлэн зуучлалын ерөнхий заалт" болон "Эвлэрүүлэн зуучлал-Арбитрын загвар заалт" ("Med-Arb" гэж нэрлэдэг) багтсан болно. Эдгээр хоёр заалтыг олон салбарын ашиглаж болно.

1.Эвлэрүүлэн зуучлалын ерөнхий заалт

Талууд маргаанаа шийдвэрлэх бусад механизмд оруулахаасаа өмнө эвлэрүүлэн зуучлахыг шаардаж болно. Гэрээний эвлэрүүлэн зуучлах арга буюу маргаан шийдвэрлэх хэсэгт эвлэрүүлэн зуучлалын тухай заалтыг (эвлэрүүлэн зуучлал нь дор хаяж нэг өдөр үргэлжлэхийг заасан) оруулснаар үүнийг хийж болно. Эвлэрүүлэн зуучлалын тухай заалт нь зуучлалын үйл ажиллагаа явуулах магадлан итгэмжлэгдсэн Эвлэрүүлэн зуучлах төвийн (ADR Centre) дүрэмд дурдсан байж болно. Ийм Эвлэрүүлэн зуучлах төвүүд нь эвлэрүүлэн зуучлагчийг сонгох, хуваарь гаргах, эвлэрүүлэн зуучлалын өмнөх мэдээлэл солилцох, эвлэрүүлэн зуучлалын хуралд зохих талуудыг оролцуулах зэрэгт туслах чиг үүргийг гүйцэтгэдэг.

Эвлэрүүлэн зуучлалын ерөнхий заалт дараах агуулгатай байж болно.

*Энэхүү гэрээ, эсхүл түүнтэй холбоотой маргаан гарсан, эсхүл түүнийг зөрчсөн гэж үзэж байгаа бөгөөд маргааныг хэлэлцээний журмаар шийдвэрлээгүй бол арбитр, шүүх ажиллагаа эсвэл маргааныг шийдвэрлэх бусад журамд хандахаас өмнө талууд эхлээд 30 хоногийн дотор маргааныг [нэрийг бичнэ] Эвлэрүүлэн зуучлах төвийн дүрэмд заасан журмын дагуу эвлэрүүлэн зуучлах замаар шийдвэрлүүлнэ. Талууд эвлэрүүлэн зуучлагчийн талаар зөвшилцөж чадахгүй бол холбогдох **Эвлэрүүлэн зуучлалын төв** зуучлагчийг томилно.*

Эвлэрүүлэн зуучлагч буюу Эвлэрүүлэн зуучлалын төвийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн нөхцөлийн дагуу ажиллагаа нь нууц байна.

2.Эвлэрүүлэн зуучлал-Арбитрын загвар заалт (Med-Arb clause)

Энэ загвар заалтын дагуу талууд эхлээд маргааныг [төвийн нэрийг бичнэ] эвлэрүүлэн зуучлалын журмын дагуу эвлэрүүлэн зуучлалын журмаар шийдвэрлэхийг оролдох бөгөөд хэрэв эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа амжилтгүй болсон бол зуучлагч [төвийн нэрийг бичнэ] арбитрын журмын дагуу маргааныг шийдвэрлэх эрхийг олгож болно. Энэ үйл явцыг заримдаа "Мед-Арб" гэж нэрлэдэг.

Талуудын зөвшилцөл, эвлэрүүлэн зуучлагчийн зөвшилцлөөс бусад тохиолдолд эвлэрүүлэн зуучлагчаар ажиллаж байсан нэг хүн эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа амжилтгүй болсон үед арбитрчаар ажиллах журмыг зөвлөдөггүй.

Мед-Арб заалтын жишээ дараах байдалтай байна.

Энэхүү гэрээ, эсхүл түүнийг зөрчсөнтэй холбоотой маргаан гарсан бөгөөд 30 хоногийн дотор маргааныг хэлэлцээний журмаар шийдвэрлэх боломжгүй бол арбитрын шүүхэд хандахаас өмнө талууд хамгийн түрүүнд [Төвийн нэрийг бичнэ] Эвлэрүүлэн зуучлалын төвийн эвлэрүүлэн зуучлалын журмаар маргааныг шийдвэрлүүлнэ.

Энэхүү гэрээтэй холбоотой буюу түүнтэй холбоотой аливаа маргаан, эсхүл түүнийг зөрчсөн тухай маргааныг Арбитрын журмын дагуу [Арбитрын нэрийг бичнэ] арбитраар шийдвэрлэнэ. Хэрэв маргаанд оролцогч бүх талууд зөвшөөрвөл талуудын эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаанд оролцсон эвлэрүүлэн зуучлагчийг арбитрчаар ажиллуулахыг хүсч болно.

3.Арилжааны эрх зүйн загвар заалт

Энэхүү гэрээнээс үүссэн болон холбогдон гарсан түүнчлэн уг гэрээг зөрчих, дуусгавар болгох, хүчингүй болгохтой холбоотой аливаа маргааныг ("Маргаан") дараах журмаар шийдвэрлэнэ.

А. Хэлэлцээ

Аливаа маргааны талаар бичгээр мэдэгдсэний дараа талууд маргааныг шийдвэрлэх эрх бүхий удирдах албан тушаалтнуудын хооронд хэлэлцээ хийх замаар нэн даруй шийдвэрлэхийг оролдох бөгөөд энэ үйл явцыг 30 хоногийн дотор дуусгах ёстой.

В. Эвлэрүүлэн зуучлал

Хэрэв маргааныг А-д заасны дагуу хэлэлцээгээр шийдвэрлээгүй бөгөөд маргаан гарах үед талууд өөр хугацааг тохиролцоогүй бол талууд эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг үргэлжлүүлнэ. Хэлэлцээр амжилтгүй болсныг илтгэж, эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг эхлүүлэхийн тулд "Эвлэрүүлэн зуучлалын тухай мэдэгдэл" хүргүүлнэ.

Талууд эвлэрүүлэн зуучлагчийн талаар тохиролцох бөгөөд хэрэв 14 хоногийн дотор тохиролцож чадахгүй бол холбогдох Эвлэрүүлэн зуучлах төв эвлэрүүлэн зуучлагчийг томилно. Эвлэрүүлэн зуучлалын хуралдааныг эвлэрүүлэн зуучлагчийг томилсноос хойш 45 хоногийн дотор хийх бөгөөд аль нэг тал ажиллагаанаас татгалзах эрхтэй болохоос өмнө дор хаяж нэг өдөр үргэлжилнэ.

Эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг нэг өдрийн дотор үргэлжлүүлэхээр тохиролцож, эвлэрлийн гэрээ байгуулах хүртэл эсвэл нэг тал [эсвэл эвлэрүүлэн зуучлагч] тодорхой гацаанаас үүдэн үргэлжлүүлэх шалтгаан байхгүй гэж мэдэгдэн

"Эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг дуусгавар болгох тухай мэдэгдэл" илгээж болно. Эвлэрүүлэн зуучлалын эхний хуралдаанаас хойш 30 хоногийн дотор эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг дуусгахын тулд бүх боломжит хүчин чармайлт гаргана.

Эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааны явцад аль ч тал А хэсгийг бүрэн биелүүлээгүй нь эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг үргэлжлүүлэхгүй, хойшлуулах шалтгаан гэж үзэж болохгүй. Эвлэрүүлэн зуучлах тухай мэдэгдлийг хүргүүлэх нь нь талууд эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа дууссан буюу зуучлагч гацаанд орсон тухай мэдэгдэл гаргаснаас хойш 30 хоногийн дотор маргаантай холбоотой аливаа хөөн хэлэлцэх хугацааг үргэлжлүүлнэ. Талууд өөрөөр тохиролцоогүй бол эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааны зардлыг тал бүрд тэнцүү хэмжээгээр хариуцна.

А ба В үе шатны бичгийн болон аман аливаа харилцаа нь нууц байх бөгөөд нотлох баримтын холбогдох журмын үүднээс шийдвэрлэх хэлэлцээр гэж үзнэ. Гэсэн хэдий ч маргаан гарахаас өмнө ердийн бизнесийн явцад бий болсон, өөрөөр илчлэх боломжтой баримт бичгүүд нь зөвхөн хэлэлцээ буюу зуучлалын үйл явцад ашиглагдаж байгаа тул нууц биш байна.

Эвлэрүүлэн зуучлагч буюу Эвлэрүүлэн зуучлах төвийн нөхцөлийн дагуу үйл явц нь нууц байна.

С. Арбитр

А, В хэсэгт заасны дагуу хэлэлцээ, зуучлалаар шийдэгдээгүй аливаа маргааныг [Арбитрын төвийн нэрийг бичнэ]-ийн дүрмийн дагуу эцсийн бөгөөд заавал биелүүлэх арбитраар шийдвэрлэнэ. Маргаан нь [...] төгрөгөөс хэтрээгүй тохиолдолд арбитрыг нэг арбитрч, түүнээс энэ тохиолдолд төвийг сахисан гурван арбитрчийн бүрэлдэхүүн ажиллагааг явуулна. Талууд арбитрын ажиллагаа нь эцсийн бөгөөд заавал биелүүлэх ёстой бөгөөд бусад маргаан шийдвэрлэх байгууллагад (шүүх) хандах эрхээсээ татгалзаж байна.